

то разказва за обиколката си из влашките български колонии през 1873 г. за събиране на средства за народното дело, той отбелязва: "Ас като видех, чи и Ибраила нема ништу заминах за у Галас, но и там беши саштоту, само еди[н] г. Рафаил Танасов, койту са тродиши сас се сарци, но питаме един що може да стори, и той не беши толкос богат, а секигу помагаши кой от де доди."¹⁹

На свой ред и М. Греков, който след общото събрание на БРЦК от август 1874 г. също посещава Галац, разказва за готовността на Р. Атанасов да подпомага освободителното движение след разочарованието, което е получил в други селища: "Рафаил Атанасов - пише в спомените си Греков, - мой стар познат и представител на комитета в Галац, го заварих добре разположен: търговията му успяваше, имаше парички човекът, а в дадения момент изпращаше 100 - 200 бъчви с вино в селата." По-нататък Греков отново дава преценка за този деец, като пише: "Рафаил беше по характер джентлемент, той ме прие като стар приятел, помоли ме да потърпя да изпрати бъчвите, а после ме гости, извини ми се, че не можал да участва в събранието в Букурещ, разпита ме как стоят работите отсреща, обеща златни планини за бъдеще, посъветва ме да отида в Болград и Измаил, като моли на връщане да не забравя да го заобиколя, защото до тогази се надее да събере значителни суми."²⁰

Р. Атанасов поддържал редовни връзки не само с емигрантските дейци на освободителното движение, но и с патриоти от вътрешността на България и преди всичко с тези от родното място на дедите му - град Сливен. Един от тях бил видният сливенски родолюбец Ан. х. Добрев, който поддържал сношения с редица изтъкнати представители на емиграцията /Хр. Георгиев, М. Колони/, както и с Р. Атанасов.²¹

Прочее идеята за освобождение на отечеството, която го завладяла от младини, е каузата, на която Рафаил Атанасов служи с преданост дълги години. Това убеждение не го напуска и в дни на кризи в освободителното движение и при затихване на националните пориви. Израз на това свое верую той дава и в писмото си до П. Хитов от 23 януари 1873 г., в което заявява: "Сичките казват, за сега ни треба учение и мир, това е тъй, но от друга страна пък не е тъй, защото *гордето сми пот туй господарство нема ни учение, ни напредак в никоий добро предприятие. С една реч само тогава ще е добре за наз българите, когато се видим свободни* (курс. мой - Н.Ж.). Кога ли ще бади това аз ще кажа, чи когато исками тогава, и бог ще ни помогни да се освободим."²²

Наред с това Рафаил Атанасов не бил чужд през този период и на културно-просветните стремежи и прояви на сънародниците си. Той е сред разпространителите на български вестници в Галац. В писмо от 6 май 1869 г. Ив. Мънзов се обръща към Р. Атанасов с думите: "Моля ви, приятелю, да благоизволите и земете малко трудец щото, чрез вашето неоморимо старание, което сте полагали и полагате за въздиганието на нашата бедна книжовност, да приканите сичките наши съотечественици от града ви, за да се подпишат спомоществователи на гореречения вестник, като им предложите в същото време да благоизволят и ви броят и стойността."²³